

Available online at www.sciencedirect.com

ScienceDirect

journal homepage: <http://www.elsevier.com/locate/kontakt>

Editorial

*Jaroslav Slaný ***Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Trnava, Slovenská republika*

Řekne-li se ošetrovatelství, nepochybně se nám vybaví všechny ty odborné kompetence, které chceme, aby sestry měly, všechny jejich dovednosti, znalosti, vše, co je ve škole učíme, aby uměly a zvládaly ve své náročné práci. Ošetrovatelství je dnes obor plnohodnotně zařazený v rámci akademického vzdělávání, tedy obor, který má implicitně také svou složku nejen „praktickou“, ale neméně též vědeckou a výzkumnou, tedy že i v rámci ošetrovatelství uplatňujeme „evidence-based“ přístupy a pohledy, stejně tak jako v medicíně...

Ale mohou se nám vybavit i jiné představy – ošetrovatelství je také péče, je to péče o konkrétního člověka – tady a teď, o někoho, kdo potřebuje naši pomoc... Ano, to je ta dimenze ošetrovatelství, která se na tuto aktivitu dívá především prizmatem hodnot. Potřeba hodnotového ukotvení péče a ošetrovatelství je nesporná a neoddiskutovatelná, avšak za tímto tvrzením je otázka po původu těchto hodnot – odkud se vzaly, kdo je formuloval a které to vlastně jsou?

A tady se dotýkáme něčeho, co je uloženo v základech i toho dnešního, moderního ošetrovatelství, a to je křesťanský základ hodnotového ukotvení pomáhajících profesí. Je to pojetí člověka, *každého* člověka, člověka „bez adjektiv“ jakožto jedinečné, neopakovatelné bytosti, bytosti nadané svou nesmírnou důstojností, dignitou. V každém trpícím a potřebném člověku ve středověku přicházel trpící Kristus, v každém bédném byl takto spatřován a takto s ním také bylo nakládáno a o něj pečováno. Bezmoc, nemoc člověka nikterak neponižovala, člověk v ní neztrácel svou důstojnost, svou „cenu“, naopak byl přijímán s vážností a úctou. Dalším aspektem, který křesťanství přineslo, byl pojem milosrdenství, *miser cordia* – ten souvisel s předchozím pojetím nemocného člověka a toto milosrdenství

pak bylo konkrétním projevem této úcty. Z těchto dob také logicky pochází pojetí pomáhajících profesí, tedy včetně ošetrovatelství, jakožto tzv. „poslání“, tedy čehosi, co je více nežli „jen“ perfektně zvládnutá profesní dovednost – tito lidé byli tak jako andělé (anděl = posel Boží!) „poslání“ pomáhat a být nablízku druhým, pomáhat jim ulehčovat život v nesení jejich údělu.

Dnes již není tento křesťanský postoj explicitní, ale je stále a velmi silně implicitně v našem ošetrovatelství – a nejen zde – přítomen: jak jinak by byla možná ve společnosti tak emočně silná diskuse k eutanazii, kdyby nebyl v podtextu přítomen aspekt jedinečnosti a důstojnosti každého života, tedy hluboce křesťanský pohled? Není zřejmě až tak podstatné, zdali je tento křesťanský pohled explicitní, či „pouze“ implicitní, podstatné je, že zde je!

Proč se dnes zamýšlím nad tímto hodnotovým ukotvením našeho ošetrovatelství? Evropa je v posledních dnech a týdnech vystavena přílivu příchodců z jiných kulturně-historických kontextů. Přicházejí sem jako skutečně bédní a potřební a na tyto se nepochybně vztahuje ono milosrdenství vůči těm, kteří jsou nám nablízku – tedy bližním. Je nutno jim rychle a účinně pomoci! Avšak s touto pomocí je třeba si současně uvědomit, že Evropa je Evropou právě pro své hodnoty, hodnoty, ze kterých vyrostlo i současné ošetrovatelství, a tyto hodnoty je nutné chránit a uchránit. Zde není možný kompromis: „*tertium non datur*“... Pomoc v současné situaci bédným a ochrana našich hodnot jsou dvě věci, které nesmíme vzájemně spojovat.

Vždy, když se staráme a pečujeme o naše pacienty, naše bližní, jsme součástí předlouhého řetězu těch, kteří byli před námi, jsme jejich pokračovateli a tímto i dědici toho hodnotného z minulosti – je to naše bohatství, je to ale i závazek vůči těm, kteří přijdou po nás!

* **Korespondenční autor:** prof. MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., Trnavská univerzita v Trnave, Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce, Univerzitné námestie, 917 01 Trnava, Slovenská republika; e-mail: jaroslav.slany@truni.sk
<http://dx.doi.org/10.1016/j.kontakt.2016.03.001>